

LA INFÀNCIA A LES ILLES BALEARS

RUMB A L'APLICACIÓ DE L'AGENDA 2030

RESUM EXECUTIU

LA INFÀNCIA A LES ILLES BALEARS. 2017

"Rumb a l'aplicació de l'Agenda 2030"

Abril 2017

AUTORIA

Investigació i formació educativa i social
(GIFES) Universitat de les Illes Balears i Equip
d'incidència política d'UNICEF Comitè Balears i
d'UNICEF Comitè Espanyol

EDITA

UNICEF Comitè Balears
c/ Caputxins, 3, 1º D
07002 Palma
balears@unicef.es
www.unicef.es

AMB LA COL-LABORACIÓ DE

Francesca Marí (edició)
Rut Portas Mascaró (maquetació)

PARTICIPACIÓ INFANTIL

Òrgans de participació infantil municipal de
Santanyí, Santa Eulària des Riu, Maó, Institut
Mallorquí d'Afers Socials, Associació Naüm,
Col·legi Ramon Llull

FOTOGRAFIES

© UNICEF Comitè Espanyol
Fotografia portada: ©JorgeAlejandro

*Drets d'autor sobre els continguts d'aquest
informe. Permesa la seva reproducció total o
parcial sempre que es citi la procedència.*

Depòsit legal: PM 307-2017

*Aquest informe ha estat produït gràcies a la col·laboració
de l'Obra Social La Caixa.*



Obra Social "la Caixa"



Universitat
de les Illes Balears

ÍNDEX

UN.	Introducció	4
DOS.	Benestar infantil i la seva relació amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible	4
TRES.	Baròmetre de propostes	38
QUATRE.	Notes – referències bibliogràfiques	41





fotografia: © UNICEF Comitè Espanyol / Ajay Hirani

UN. INTRODUCCIÓ

OBJECTIUS DE DESENVOLUPAMENT SOSTENIBLE: DEL MARC GLOBAL AL LOCAL

El mes de setembre de 2015 l'Assemblea General de l'ONU va aprovar l'Agenda per al Desenvolupament Sostenible 2030. En ella es fixen els objectius i fites proposades per a la lluita contra la pobresa, la desigualtat i la sostenibilitat¹ per a aquest període. L'1 de gener de 2016 entrà en vigor la resolució. Els 17 Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS), les 169 fites i els 230 indicadors globals² pretenen reprendre els Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni, en base al que no s'ha aconseguit fins el moment, a més de fer realitat els drets humans de totes les persones, aconseguir la igualtat de gènere i l'apoderament de totes les dones i nines.

Els objectius i fites proposades conjuguen tres dimensions del desenvolupament sostenible: les vessants econòmica, social i ambiental. Aquests són de caràcter integrat i indivisible, a més de ser d'abast i aplicació universal. Això significa que l'Agenda 2030 ha de ser implementada per tots els països, fixant un full de ruta per al seu desenvolupament i seguiment. A més, ha de considerar-se el desenvolupament de l'Agenda 2030 des del nivell global fins a l'àmbit local. Els ODS no són una simple declaració d'intencions, ja que es defineixen no només els objectius i fites a aconseguir, sinó també els mitjans d'implementació d'aquests objectius. Tot això basat en un enfocament d'equitat, al manifestar el principi de "no deixar ningú enrere".

L'elaboració d'indicadors constitueix una de les novetats de l'Agenda 2030. L'Assemblea General de l'ONU reclama la necessitat de comptar amb dades desagregades de qualitat, accessibles, oportunes i fiables per tal d'ajudar a la presa de decisions, per així poder mesurar els avanços i assegurar la seva implementació. Per això cal establir indicadors clau per a cada objectiu. A més, deixa clar la responsabilitat que té cada govern i país sobre el seu propi desenvolupament i centra el seu punt de mira en les estratègies de desenvolupament "sostenible cohesionades i amb titularitat nacional, sustentades per marcs nacionals de finançament integrats".

El marc global dels ODS compromet no només als governs a nivell central, sinó que el seu desenvolupament és també responsabilitat a nivell regional i local. Pel que fa a l'Estat espanyol, ja el setembre de 2015 UNICEF

Comitè espanyol i OXFAM Intermón establiren un seguit de recomanacions per implementar l'Agenda en el context espanyol³. Un any després, ambdues organitzacions fixen en un document de posicionament la situació d'implementació de l'Agenda 2030⁴ a l'Estat espanyol.

A nivell global, a un any de l'adopció de l'Agenda 2030, la resposta i implementació per part dels països ha estat desigual. En el cas de l'Estat espanyol, l'avanç en aquest sentit ha resultat pràcticament nul. Si bé l'adopció de l'Agenda 2030 és un gran repte, la responsabilitat global de la seva implementació i seguiment requereix voluntat política, compromís social i una adequada comprensió del principi d'universalitat.

L'Agenda 2030 suposa un canvi de paradigma i una gran oportunitat per el conjunt del Govern amb el disseny de polítiques clares per combatre la pobresa i la desigualtat, i en favor de la sostenibilitat.

Es tracta de visualitzar-ho com una oportunitat per poder avançar en el disseny i implementació de mecanismes de seguiment, amb el teló de fons de millorar la situació per a milers de persones amb un enfocament de sostenibilitat i equitat. Així, l'Agenda 2030 ofereix l'oportunitat de comptar amb la coherència de polítiques amb un enfocament transversal. En definitiva, una Agenda que ha de tenir un impacte positiu en la vida de totes les persones i ha de fer realitat el principi de "no deixar ningú enrere".

A nivell de comunitats autònomes, algunes han iniciat el procés de discussió sobre la implementació de l'Agenda 2030. Destaca especialment el cas de la Comunitat Valenciana, que ha creat un grup de treball liderat per la Direcció General de Cooperació i Solidaritat⁵. En el cas del Govern de les Illes Balears, i des de la Direcció General de Cooperació, es comptà amb un marc formatiu sobre l'Agenda 2030 per a la realització del II Pla Director de Cooperació. No obstant això, queda molta feina a fer a l'hora de fixar els Objectius

de Desenvolupament Sostenible com a marc comú a nivell governamental, considerant a més la importància de transcendir l'àmbit de cooperació internacional i que l'agenda arribi de manera transversal a totes les àrees.

Aquest informe, elaborat per la Universitat de les Illes Balears en col·laboració amb UNICEF Comitè Balears, parteix del marc global dels Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS), com una oportunitat per connectar la situació de la infància balear amb el marc global inclòs a l'Agenda 2030. L'informe considera les propostes que Oxfam Intermón i UNICEF Comitè Espanyol han realitzat sobre la definició d'un seguit d'indicadors essencials que haurien de contribuir en el full de ruta de l'acció política estatal. A partir d'aquesta proposta, es plantegen fites a tenir en compte a nivell autonòmic. En aquest sentit, a la primera part de l'informe es presenten indicadors bàsics sobre la situació dels nins i nines a les Illes Balears, considerant els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS), proposant algunes fites de cara al 2030 a nivell autonòmic. Es tenen en compte els ODS centrats en l'eradicació de la pobresa (1), eliminar les desigualtats (10), salut i benestar (3), educació (4), pau, justícia i protecció (16) i aliances globals (17).

En darrer lloc, es presenta un baròmetre d'algunes de les propostes plantejades al I i II informe d'UNICEF Comitè Balears, per tenir així un balanç del recorregut realitzat des del 2012 sobre les propostes presentades.

DOS.

BENESTAR INFANTIL I LA SEVA RELACIÓ AMB ELS OBJECTIUS DE DESENVOLUPAMENT SOSTENIBLE

BENESTAR MATERIAL

RISC DE POBRESA O EXCLUSIÓ

Població menor de 18 anys en risc de pobresa o exclusió social (AROPE). Percentatges, llinar autonòmic

TOTAL ESTATAL



ILLES BALEARS



Font: INE - ECV

El percentatge de nins i nines de 0 a 17 anys en risc de pobresa o exclusió social (AROPE), segons el llinar autonòmic presentava una disminució entre 2014 a 2013. L'any 2015 ha patit un repunt i s'ha incrementat un 3,7%. Per poder calcular aquest indicador s'ha de considerar el llinar d'ingressos autonòmic balear que se situa per a una llar de 2 adults i 2 nins/nines en 18.842,3€ (any 2015). Aquest llinar se situà en 16.939€ el 2014, i en 17.039€ el 2013. L'any 2015, 69.178 nins i nines estaven en risc de pobresa infantil a les Illes Balears. Si consideram el llinar estatal que té en compte la mitjana de la renda total de l'Estat (16.822,9€), el risc de pobresa infantil a les Illes Balears se situa en un 26%.

POBRESA MONETÀRIA

Població menor de 18 anys en risc de pobresa relativa (que viuen a llars amb una renda per sota del 60% de la mitjana autonòmica). Percentatges

TOTAL ESTATAL



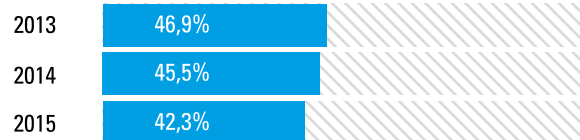
ILLES BALEARS



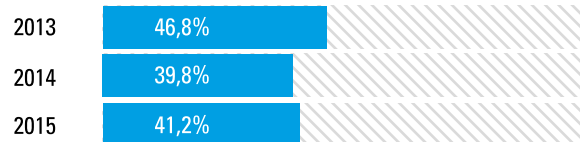
Font: INE - ECV

Llars amb nins/nines que no poden fer front a despeses imprevistes. Percentatges

TOTAL ESTATAL



ILLES BALEARS

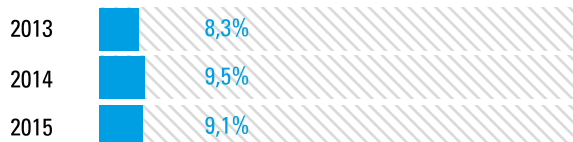


Font: INE - ECV

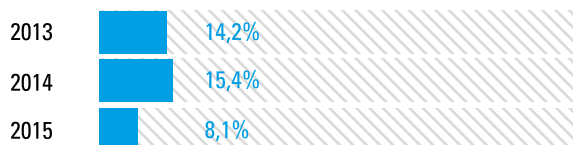
PRIVACIÓ MATERIAL

Població menor de 18 anys que viu a llars amb privació material severa⁶. Percentatges

TOTAL ESTATAL



ILLES BALEARS

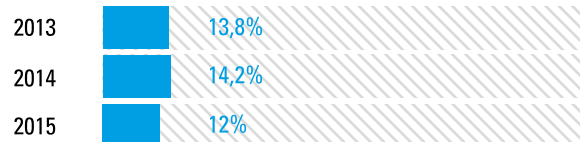


Font: INE - ECV

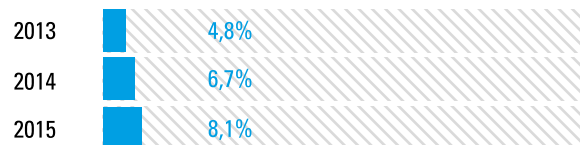
POBRESA I TREBALL

Població menor de 18 anys que viu a llars amb molt baixa intensitat laboral. Percentatges

TOTAL ESTATAL



ILLES BALEARS



Font: INE - ECV

REPTES RELACIONATS AMB L'ODS 1: ELIMINAR LA POBRESA I L'ODS 10: DESIGUALTAT

Tal i como es recull en el document final de la cimera de les Nacions Unides per a l'aprovació de l'agenda per al desenvolupament després de 2015 (Agenda 2030), *l'eradicació de la pobresa en totes les seves formes, inclosa la pobresa extrema, és el major repte al qual s'enfronta el món i constitueix un requisit indispensable per al desenvolupament sostenible*. De fet, el primer ODS planteja acabar amb la pobresa amb totes les seves formes.

Fixar fites concretes que contribueixin a reduir els índex de pobresa infantil són claus, així com el seguiment sobre la inversió en infància i família.

Les FITES proposades a les Illes Balears sobre l'ODS 1 són:

Indicador de referència	Dada + recent a les Illes Balears	Fita proposada per a les Illes Balears
Número de menors en risc de pobresa i/o exclusió (AROPE <18)	26%, segons el IIIndar estatal (2015). Això equival a 52.746 nins i nines en risc de pobresa i/o exclusió.	<38.505 el 2020 (equival a una reducció del 27,6%) <20.044 el 2030 (equival a una reducció del 62%)
Despesa pública en protecció de la família i infants (%PIB)	1,05 (inclou 0,48 Govern balear i 0,57 Consells insulars, tret de Formentera)**	+ 0,5 el 2020 +1,1 el 2030

Font: elaboració pròpia a partir de la proposta d'Oxfam Intermón i UNICEF Comitè Espanyol.

**Dades remeses per la Direcció General de Planificació i Serveis Socials. Conselleria de Serveis Socials i Cooperació, Govern de les Illes Balears.

L'ODS 10, té com a propòsit la reducció de la desigualtat en i entre països. Superar la desigualtat entre la població és un dels grans reptes del nostre context. De fet, l'Estat espanyol és el sisè país amb més desigualtat infantil en matèria econòmica de l'Organització per a la Cooperació i el Desenvolupament Econòmic (OCDE), i el quart de la Unió Europea, sols per davant de Romania, Bulgària i Grècia⁷.

L'indicador proposat per mesurar la desigualtat és l'índex de Palma, que considera el percentatge dels ingressos basant-se en el 10% més ric de la població entre l'obtingut pel 40% més pobre. L'Índex de Palma a nivell estatal se situà en l'1,36 l'any 2015. La fita proposada per a l'any 2030 és que aquest indicador sigui menor a l'1,00⁸.

En el cas de les Illes Balears, la FITA proposada de l'ODS 10 de reducció de la desigualtat és la següent:

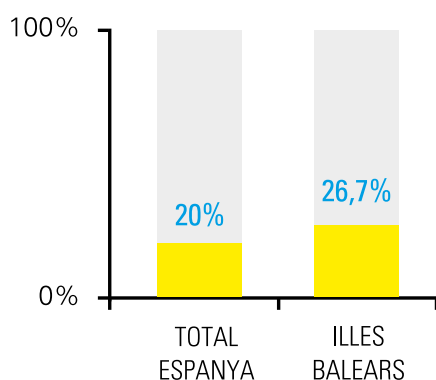
Indicador de referència	Dada + recent a les Illes Balears	Fita proposada per a les Illes Balears
Índex de Palma (a nivell estatal)	No disponible l'índex de Palma a nivell autonòmic.	Enfortir els mecanismes de seguiment i anàlisi de dades sobre l'exclusió i la desigualtat de la infància i les famílies a les Illes Balears, mitjançant l'adaptació de l'indicador Índex de Palma o un altre paràmetre similar.

Font: elaboració pròpia a partir de la proposta d'Oxfam Intermón i UNICEF Comitè Espanyol.

EDUCACIÓ

ABANDONAMENT ESCOLAR

Població de 18 a 24 anys que ha finalitzat com a màxim la primera etapa de Secundària i no ha continuat cap estudi o formació postobligatòria. Percentatges, 2015



Font: INE_EPA. Eurostat_EDAT. 2015/2016.

ASSOLIMENT EDUCATIU

Alumnat que als 12 anys ha finalitzat l'Educació Primària. Evolució per cursos, nins i nines. Percentatges

2010-2011	Mitjana estatal	Mitjana Illes Balears
TOTAL	83,7%	76,1%
NINS	81,5%	73,2%
NINES	86%	79,3%

2011-2012	Mitjana estatal	Mitjana Illes Balears
TOTAL	83,9%	77,2%
NINS	81,5%	74%
NINES	86,3%	80,6%

2012-2013

TOTAL	84,4%	65,5%
NINS	82,1%	59,3%
NINES	86,9%	72,2%

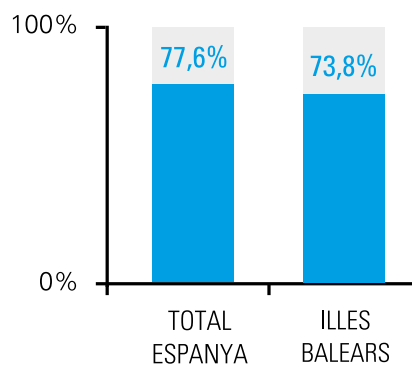
2013-2014

TOTAL	84,9%	79,4%
NINS	82,7%	76,2%
NINES	87,3%	82,7%

Font: MECD. Dades i xifres. Curs escolar 2015/2016.

La Comunitat Autònoma de les Illes Balears mostra una tendència semblant en el transcurs dels anys, amb percentatges inferiors a la mitjana estatal pel que fa a l'alumnat que ha completat l'educació primària als 12 anys.

Alumnat que se gradua en Educació Secundària Obligatòria (ESO). Percentatges, 2012-2013



Font: MECD. Estadístiques de l'ensenyament no universitari.

COMPETÈNCIES CLAU

Rendiment mitjà de les capacitats de lectura als 15 anys (Puntuació PISA). Puntuació 2012 i 2015

	2012	2015
TOTAL ESPANYA	488	496
ILLES BALEARS	476	485

Font: OCDE -PISA i MECD

COBERTURA EN EL PRIMER CICLE D'EDUCACIÓ INFANTIL

Taxa d'escolarització en el primer cicle d'Educació Infantil (0 a 2 anys)

Curs	TOTAL ESTATAL	ILLES BALEARS
2010/11	28,6%	19,4%
2011/12	30,7%	21,5%
2012/13	31,8%	21,6%
2013/14	32,8%	22,6%

Font: MECD. Les xifres de l'educació a Espanya.

Si bé la taxa d'escolarització en el primer cicle d'Educació Infantil ha anat en augment a les Illes Balears, existeix una distància considerable entre la mitjana estatal amb la mitjana de Balears que abasta els deu punts percentuals.

INVERSIÓ PÚBLICA

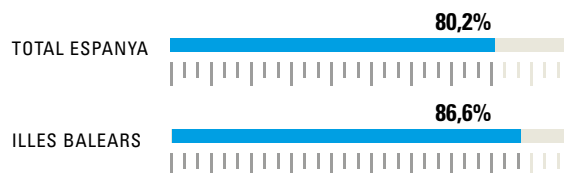
Despesa pública per alumne en centres públics i concertats d'educació no universitària. Euros, 2013

TOTAL ESPANYA	4.569€
ILLES BALEARS	4.817€

Font: MECD. Estadística del Despesa Pública en Educació. Pressupost liquidat.

ESCOLA INCLUSIVA

Alumnat amb necessitats educatives especials integrat en centres ordinaris sobre el total de l'alumnat amb necessitats especials. Percentatges, 2014-2015



Font: MECD. Estadístiques ensenyament no universitari.

REPTES RELACIONATS AMB L'ODS 4: EDUCACIÓ

L'Agenda 2030 planteja *Garantir una educació inclusiva, equitativa i de qualitat i promoure oportunitats d'aprenentatge durant tota la vida per a tothom (ODS 4)*. Els esforços en matèria educativa s'han de centrar en garantir la igualtat d'oportunitats, com element clau per evitar la transmissió intergeneracional de la pobresa.

Pel que fa a les fites proposades a les Illes Balears sota el paraigües de l'ODS 4, els reptes plantejats apunten a la reducció de la taxa d'abandonament escolar i la taxa de graduació en educació secundària obligatòria:

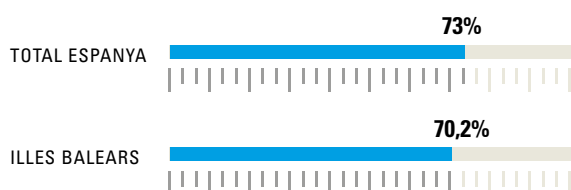
Indicador de referència	Dada + recent a les Illes Balears	Fita proposada per a les Illes Balears
Taxa bruta de graduació en Educació Secundària Obligatòria	69,6% ⁹	Abastar la mitjana estatal 76,8% el 2020 100% el 2030
Taxa d'abandonament escolar	26,7% (2015)	<25% el 2020 <17% el 2025 <10% el 2030

Font: elaboració pròpia a través de la proposta d'Oxfam Intermón i UNICEF Comitè Espanyol.

SALUT I SEGURETAT

CONDUCTES SALUDABLES

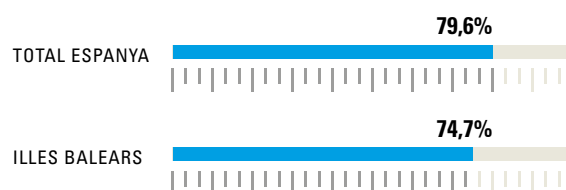
Població d'11 a 18 anys que sempre berena als matins (més d'un tassó de llet o fruita) els dies entre setmana. Percentatges, 2014



Font: MSSSI_HBSC

SALUT SEXUAL I REPRODUCTIVA

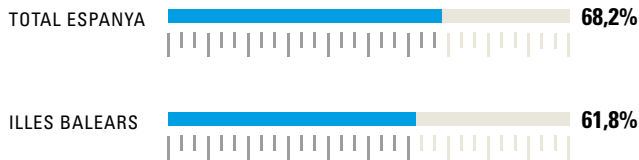
Població de 15 a 18 anys que va emprar preservatiu en la darrera relació sexual. Percentatges, 2014



Font: MSSSI_HBSC

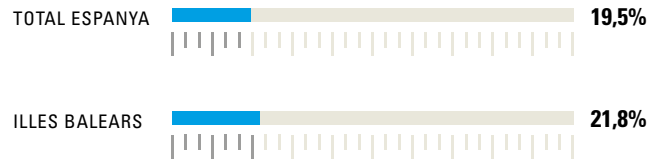
ADICCIONS

Població de 14 a 18 anys que declara que ha consumit alcohol en els darrers 30 dies. Percentatges, 2014



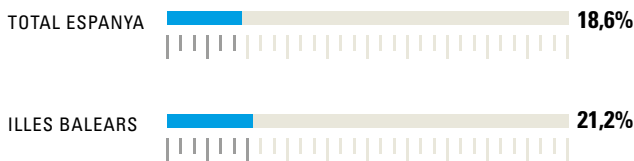
Font: MSSSI_ESTUDES

Població de 14 a 18 anys que declara que ha consumit drogues il·legals en els darrers 30 dies. Percentatges, 2014



Font: MSSSI_ESTUDES

Població de 14 a 18 anys que declara que ha consumit cànnabis en els 30 dies. Percentatges, 2014



Font: MSSSI_ESTUDES

Pel que fa al consum d'alcohol entre la població de 14 a 18 anys, la mitjana a les Illes Balears és inferior a la mitjana estatal. En el cas del consum de cànnabis i drogues il·legals, la mitjana a Balears se situa per damunt de la mitjana estatal.

REPTES RELACIONATS AMB L' ODS 3: SALUT I BENESTAR

L'ODS 3, planteja *Garantir una vida sana i promoure el benestar per a tothom a totes les edats*. A nivell global, aquest objectiu planteja la reducció de la mortalitat materna i infantil, posar fi a malalties com la sida, la malària i altres, així com la prevenció pel que fa a la salut mental i el benestar en general.

Pel que fa a la fita vinculada en aquest àmbit, es planteja el següent per a les Illes Balears:

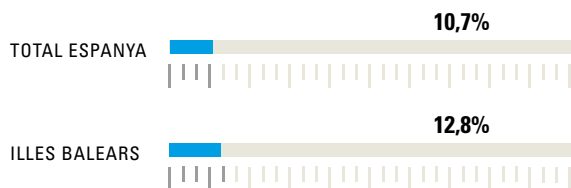
Indicador de referència	Dada + recent a les Illes Balears	Fita proposada per a les Illes Balears
Sanitat Universal per a tothom, garantint l'atenció sanitària als immigrants	<p>Decret Llei 16/2012 que restringeix la sanitat universal en l'àmbit estatal.</p> <p>BOIB 17/juliol 2015, àmbit balear, amb l'objectiu de garantir el dret a l'accés a l'assistència sanitària de les persones estrangeres sense recursos econòmics suficients.</p>	Adequat seguiment i implementació del BOIB 17/juliol 2015, per garantir de manera universal l'accés a la sanitat a la totalitat de la població.

Font: elaboració pròpia en base a la proposta d'Oxfam Intermón i UNICEF Comitè Espanyol.

INFÀNCIA VULNERABLE

VÍCTIMES DE MALTRACTAMENTS I VIOLÈNCIA

Població de 11 a 18 anys víctima de maltractament físic entre iguals a l'escola o a l'institut (alguna vegada en els darrers dos mesos). Percentatges, 2014



Font: MSSSI – HBSC 2014

Població menor de 18 anys víctima¹⁰ de violència familiar. Anys 2015, 2010

	2015	2010
TOTAL ESPANYA	5.247	3.914
ILLES BALEARS	229	199

Font: Ministeri de l'Interior. Sistema Estadístic de Criminalitat.

La població menor de 18 anys víctima de la violència familiar a les Illes Balears suposà el 4,36% l'any 2015, i el 5,08% l'any 2010.

Població menor de 18 anys víctima de delictes contra la llibertat i la indemnitat sexual. Anys 2015, 2010

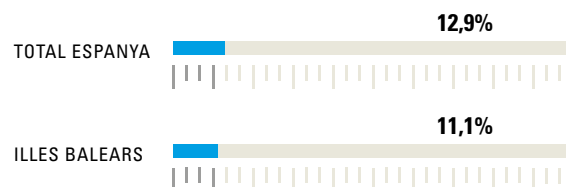
	2015	2010
TOTAL ESPANYA	3.919	3.322
ILLES BALEARS	210	145

Font: Ministeri de l'Interior. Sistema Estadístic de Criminalitat.

Pel que fa a la població menor de 18 anys víctima de delictes contra la llibertat i la indemnitat sexual, a les Illes Balears suposa el 5,36% del total l'any 2015, i el 2010 el percentatge se situà en el 4,36%.

CONFLICTE AMB LA LLEI

Internaments de menors de edat infractors respecte el total de les mesures executades en aplicació de la Llei Penal del Menor. Percentatges, 2013



Font: MSSSI. Estadístiques Bàsiques de Menors Infractors.

Accions notificades i executades segons la Llei Penal del Menor a les Illes Balears. Any 2015.

	Notificades	Executades	% sobre les mesures executades
Privatives de llibertat	197	408	15,04%
No privatives de llibertat	1.111	2.033	75%
Mediació extrajudicial	110	270	9,96%
TOTAL	1.418	2.711	100%

Font: Conselleria de Serveis Socials i Cooperació, Govern de les Illes Balears. Memòria d'activitats 2015.

A aquesta graella es presenten les accions notificades i executades en edats compreses entre els 14 i els 21 anys, de les quals el 15,04% de les mesures executades a menors infractors varen ser privatives de llibertat.

SITUACIONS DE RISC

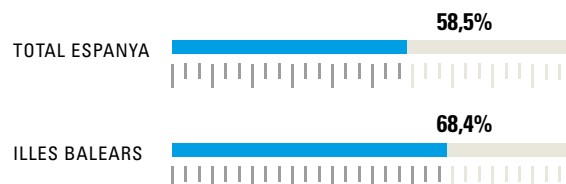
Total de naixements per cada 1.000 joves adolescents de 15 a 17 anys. Any 2014

TOTAL ESPANYA	4,4
ILLES BALEARS	3,4

Font: INE, elaboració pròpia i www.infanciaendatos.es

PROTECCIÓ

Població menor de 18 anys en acollida familiar en relació al total de menors acollits. Percentatges, 2014



Font: MSSSI. Estadístiques Bàsiques Mesures de Protecció de la Infància.

Mesures de protecció a la infància (expedients de Tutela i Guarda a 31 de desembre). Any 2014

TOTAL ESPANYA	42.867
ILLES BALEARS	1.141

Font: MSSSI. Estadístiques Bàsiques Mesures de Protecció a la Infància.

REPTES RELACIONATS AMB L' ODS 16: PAU, JUSTÍCIA I PROTECCIÓ

Pel que fa referència a aquest objectiu, es pretén *Promoure societats pacífiques i inclusives per al desenvolupament sostenible, facilitar l'accés a la justícia per a tothom i crear institucions eficaces, responsables i inclusives a tots els nivells.*

Les fites plantejades en el cas de les Illes Balears, considerant l'enfocament dels drets de la infància, són les següents:

Indicador de referència	Dada + recent a les Illes Balears	Fita proposada per a les Illes Balears
Menors d'edat víctimes del maltractament en l'àmbit familiar	1.632 notificacions RUMI (2015)	Desenvolupament autonòmic d'una llei integral per erradicar la violència contra la infància (2017 / 2018)
Víctimes directes de la trata d'éssers humans amb finalitat d'explotació sexual, laboral o per a la mendicitat i delictes menors	No hi ha dades públiques a nivell autonòmic (menors de 18 anys)	Millorar la detecció, la identificació i la protecció de les víctimes de trata d'éssers humans mitjançant protocols d'actuació i coordinació entre els diferents actors

Font: elaboració pròpia en base a la proposta d'OXFAM Internom i UNICEF Comitè espanyol.



INFÀNCIA GLOBAL

- ∅ 350 milions de nins i nines estan en situació de pobresa extrema
- ∅ 250 milions de nins i nines es veuen afectats per conflictes bèl·lics
- ∅ 28 milions de nins i nines viuen fora de les seves llars per violència i inseguretat
- ∅ 150 milions de nins i nines estan sotmesos a treball infantil
- ∅ Més de 700 milions de dones han contret matrimoni quan eren nines
- ∅ 59 milions de nins i nines no van a l'escola primària
- ∅ 16.000 nins menors de 5 anys moren cada dia per causes que es poden prevenir

REPTES RELACIONATS AMB L'ODS 17: ALIANÇA GLOBAL

Aquest objectiu té a veure amb *Enfortir els mitjans d'execució i revitalitzar l'Aliança Mundial per al Desenvolupament Sostenible*. Com a fites a tenir en compte per a les Illes Balears es planteja el compliment dels compromisos en Ajuda Oficial al Desenvolupament.

Indicador de referència	Dada + recent a les Illes Balears	Fita proposada per a les Illes Balears
AOD en termes de Renda Nacional bruta	0,04% (2014)* Posició 16 de 17 CCAA	0,25% el 2020 0,40% el 2025 0,70% el 2030

Font: elaboració pròpia en base a la proposta d'OXFAM Internom i UNICEF Comitè espanyol.
*Segons OXFAM Internom, *La realitat de l'ajuda*.

Segons la Direcció General de Cooperació, el pressupost executat l'any 2014 és de 2.846.880,93€ i en el cas de l'any 2015 de 2.243.661,62€.





TRES.

BARÒMETRE DE PROPOSTES

Els anys 2012 i 2014, UNICEF Comitè Balears va publicar dos informes sobre la situació dels drets de la infància en el context de les Illes Balears. El primer informe *La infància a les Illes Balears* contemplava la situació de la infància a la Comunitat Autònoma analitzant les mesures generals d'aplicació de la Convenció dels Drets de l'Infant i l'anàlisi dels aspectes vinculats amb la pobresa infantil, l'educació, la salut, l'entorn familiar, les mesures especials de protecció i l'administració de justícia juvenil. En el segon informe, titulat *Benestar i inversió: aspectes clau per als drets de la infància*, es va realitzar un anàlisi quantitatiu i qualitatiu en base als indicadors de benestar infantil, inversió en infància i pressuposts com eix central.

En aquest apartat, es fa una revisió de les principals propostes plantejades, incorporant a l'hora l'estat de la situació actual:

1. ASPECTES LEGISLATIUS I NORMATIUS

Proposta	Marc de context	Estat de situació
Pacte autonòmic en favor de la infància i adolescència amb mecanismes de seguiment parlamentari	Pacte balear per a la infància signat pels tres grups polítics amb representació parlamentària els anys 2013 i ratificat l'any 2015 per els set grups polítics amb representació parlamentària. Comissió de seguiment amb diputades de cada grup, juntament amb l'Oficina de Defensa dels Drets del Menor i UNICEF Comitè Balears com a valedors del Pacte.	Articulada comissió de seguiment amb fulla de ruta anual. A l'octubre de 2016 es realitza una jornada parlamentària per a tractar la normativa balear i informes d'impacte en la infància. Impulsar seguiment de conclusions mitjançant mecanisme parlamentari (PNL o d'altres).
Pla integral autonòmic de la infància i l'adolescència	Segons les estipulacions de l'article 14 de la Llei 17/2006, de 13 de novembre, integral d'atenció de drets de la infància i adolescència. A l'article 14, s'inclou l'aprovació per part del Consell de Govern de les Illes Balears al primer any de cada legislatura un pla integral d'atenció a la infància i adolescència, aplicable per un període no inferior a tres anys, revisable periòdicament.	Actualment aplica la Llei 26/2015, de 28 de juliol, de modificació del sistema de protecció de la infància i adolescència i la Llei Orgànica 8/2015, de 22 de juliol, lleis a articular-se mitjançant una legislació autonòmica. Al febrer de 2017 oberta consulta prèvia per part del Govern de les Illes Balears per a la redacció de l'Avantprojecte de Llei integral d'atenció i drets de la infància i adolescència de les Illes Balears.
Impulsar el Consell d'Infància i Família de les Illes Balears	Regulat via Decret 15/2003 del 14 de febrer. Impulsat per la Conselleria de Serveis Socials i Cooperació. Es realitza reunió el mes de febrer de 2016.	Estructura en procés de reformulació. Obert procés de consulta pública prèvia per a la redacció de l'Avantprojecte de Llei integral d'atenció i drets de l'adolescència de les Illes Balears per part del Govern de les Illes Balears.

Incorporar l'enfocament de drets de la infància a l'àmbit pressupostari

El Comitè dels Drets de l'Infant a les seves recomanacions a l'Estat espanyol (2010) a l'article 11 a) insta a aplicar un enfocament basat en els drets dels infants quan s'elaborin els pressuposts de l'Estat i de les Comunitats Autònomes, aplicant un sistema de seguiment a l'assignació i a l'ús dels recursos destinats a tot el pressupost, de manera que es posi de relleu la inversió a la infància.

Aplicar la recomanació del Comitè dels Drets de l'infant en incorporar la perspectiva d'infància en els pressupostos.

Articular l'Observatori de la infància i adolescència a nivell autonòmic

Art. 142 de la Llei 17/2006, 13 de novembre, estableix la creació de l'Observatori de la Infància. Es regula la seva composició, funcions i funcionament en el Decret 50/2013, de 15 de novembre. No es troba en funcionament actualment.

S'estableix un procés de consulta pública per tal de replantejar el Decret 50/2013 de 15 de novembre per part del Govern de les Illes Balears.

Establir el Síndic de Greuges com a òrgan independent del Parlament balear, incorporant a aquesta estructura l'Oficina en Defensa dels Drets del Menor

Establert mitjançant la Llei 1/1993 de 10 de març.

A dia d'avui no s'ha assignat aquesta sindicatura en l'àmbit parlamentari, ni consegüentment s'ha fet la seva vinculació amb l'Oficina dels Drets del Menor.

2. ASPECTES SOBRE BENESTAR INFANTIL

Proposta

Marc de context

Estat de situació

PARTICIPACIÓ
Incorporar la infància en la presa de decisions municipals mitjançant els consells de la infància o similars, fomentant així la participació infantil

Municipis com Santa Eulària des Riu, Eivissa, Maó, Ciutadella, Santanyí o el Consell Insular de Formentera compten amb òrgans de participació infantil, així com el sistema de protecció de l'Institut Mallorquí d'Afers Socials.

Únicament el 7,5% dels municipis a les Illes Balears disposen d'estructures de participació infantil.

EDUCACIÓ
Establir mesures específiques per a la reducció de l'abandonament i el fracàs escolar



Si bé la tendència d'abandonament escolar ha millorat, la mitjana balear dista al compararse amb la vna estatal. En el cas de les dones, l'índex de l'abandonament escolar és menor al dels homes (25,8% en dones vs 33,6% en homes).

En el cas dels graduats d'ESO, hi ha una lleu millora al curs 2009-2010; el resultat del curs 2012-2013 són pràcticament similars al curs 2003-2004.



Percentatge de persones de 18 a 24 anys que no han finalitzat el nivell d'ensenyament secundari no segueixen cap altre tipus de formació:

	2003	2008	2013	2015
Media Estatal	31,7%	31,7%	23,6%	20%
Illes Balears	41,4%	42,5%	29,8%	26,7%

Font: UIB, Anuari d'educació de les Illes Balears (2015) i INE_EPA. Eurostat_EDAT. 2015/2016.

Evolució de la taxa bruta de població que es gradua d'ESO:

	2003-2004	2009-2010	2012-2013
Media estatal	71,3	74,6	75,4
Illes Balears	65,8	67,9	65,5

Font: UIB, Anuari de l'educació Illes Balears 2015.

Proposta

Marc de context

Estat de situació

PROTECCIÓ

Potenciar programes que potenciïn alternatives per a l'acolliment residencial.

Segons la Llei 26/2015, de 28 de juliol, de modificació del sistema de protecció a la infància i adolescència, assenyala que prevaldrà la mesura de l'acolliment familiar sobre l'acolliment residencial per a qualsevol menor, especialment per a menors de sis anys. No s'acordarà l'acolliment residencial per a menors de tres anys tret de supòsits d'impossibilitat

Institut Mallorquí d'Afers Socials: programa famílies cangur: 146 infants acollits (any 2015)

Consell insular de Menorca: 4 infants en acolliment familiar i 6 en sistema residencial.

Consell insular d'Eivissa: 14 infants acollits en famílies abans del 2015. No es produeixen acolliments familiar en aquest període. 1 infant en sistema residencial menor de 6 anys.

Consell insular de Formentera: 7 infants en acolliment familiar.¹¹

Reforç del protocol d'actuacions en casos de maltractament infantil, amb l'objectiu d'aconseguir la unificació de recursos i criteris d'actuació.

L'impuls de l'aplicació de protocols que incideixin en la prevenció, notificació i atenció de casos de maltractament infantil és fonamental, així com la unificació en els criteris d'actuació.

Notificacions Registre Únic de Maltractament infantil (RUMI): 1.632 (2015): 33% àmbit educatiu, 3,7% policial, 0,2% sanitari; El 63% serveis socials.

Municipis adherits al protocol de maltractament infantil, tot i que encara no realitzen notificacions en la seva totalitat. Pendent ampliar informació a la ciutadania en general.

Promoure eines d'aplicació de justícia en règim obert.

Segons les recomanacions del Comitè de Drets de l'Infant a l'Estat espanyol (2010): la privació de la llibertat dels nins/es infractors s'ha d'utilitzar sols com a darrer recurs i s'ha de fomentar l'ús de mesures diferents a la privació de llibertat com la mediació, la llibertat vigilada, el suport psicològic i els serveis a la comunitat, i enfortir la funció de la família i la comunitat en aquest punt.

Mesures privatives de llibertat (notificades el 2015) suposen el 13,8% del total de les mesures notificades.

Mesures privatives de llibertat (executades el 2015) suposen el 15% del total de les mesures executades.¹²

QUATRE.

NOTES – REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

¹ Asamblea General de Naciones Unidas (12 d'agost 2015). *Projecte de document final de la cimera de les Nacions Unides per a l'aprovació de l'Agenda per el desenvolupament després 2015*.

² <http://unstats.un.org/sdgs/>

³ Oxfam Intermón/UNICEF Comitè Espanyol (setembre 2015). *España frente a los retos de la Agenda de Desarrollo Sostenible*.

⁴ Oxfam Intermón/UNICEF Comitè Espanyol (setembre 2016). *Un año de Agenda 2030 en España. Mucho por hacer*.

⁵ Ídem.

⁶ Aquest indicador expressa la proporció d'infants de 0 a 17 anys que viuen en llars que declaren no poder permetre's, degut a dificultats econòmiques, almenys 4 dels 9 ítems següents: 1. Retards deguts a les dificultats econòmiques en pagar el lloguer o la lletra de la llar i rebuts relacionats amb el manteniment de la llar principal (llum, gas, contribució, etc); 2. Mantenir la casa calenta adequadament; 3. Fer front a despeses imprevistes; 4. Un àpat de carn, pollastre o peix (o els seus equivalents vegetarians) almenys 3 vegades a la setmana; 5. Poder permetre's unes vacances a l'any; 6. Un cotxe; 7. Una rentadora; 8. Una televisió a color; 9. Un telèfon (fixe o mòbil).

⁷ UNICEF Comitè Espanyol (2016), *Equidad para los niños. El caso de España*.

⁸ OXFAM Intermón i UNICEF Comitè espanyol (2016): *Un año de Agenda 2030 en España. Mucho por hacer*

⁹ Al curs 2013-14, la taxa bruta de graduats d'ESO fou del 69,6% respecte a la ontció de 15 anys. Font: Ministeri d'Educació, Cultura i Esport. Indicadors 2016. <http://www.mecd.gob.es/dctm/inee/indicadores/2016/2016-r31-resultados.pdf?documentId=0901e72b821fd9aa>

¹⁰ Segons la font de referència: El concepte de victimització ve referit al nombre de fets denunciats per persones les quals manifesten ser víctimes o perjudicades per alguna infracció penal. Se diferencia del concepte de víctima, ja que aquest es refereix a persones individuals. En el total estatal s'inclouen els delictes comesos a l'estranger i els comesos en lloc desconegut.

¹¹ Referències: IMAS (2015), Memòria; dades proporcionades pel Departament de benestar social Consell Insular Menorca, Consell Insular d'Eivissa i Consell Insular de Formentera, respectivament. Conselleria de Serveis Socials i Cooperació (2015), Memòria.

¹² Conselleria de Serveis Socials i Cooperació (2015), Memòria.





